

M.Com [Part – I]
-: Business Management Group :-
Human Resource Management (Old)
(Paper- I) (DEC- 2017)

Q.P. Code :05746

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Question.No.1 is compulsory.
  2. Attempt any four questions out of the remaining.
  3. Figures to the right indicate full marks.

- Q1.** Explain the meaning of the following terms :- **(any four)** **20**
- a) Aptitude test
  - b) Exit Interview
  - c) Application blank
  - d) Role Analysis
  - e) Management Development Programme
  - f) Stress
  - g) Career Development
- Q2.** Answer the following questions :- **20**
- a) Define HRM. Discuss its evolution.
  - b) Write an explanatory note on “HRM in global setting”.
- Q3.** Answer the following questions :- **20**
- a) Discuss various sources of recruitment.
  - b) Explain in brief the process of selection.
- Q4.** Answer the following questions :- **20**
- a) Explain the traditional techniques of performance appraisal.
  - b) Discuss the need for employee welfare.
- Q5.** Answer the following questions :- **20**
- a) Discuss various on the job and off the job methods of training.
  - b) Explain various measures adopted by organization in managing stress at workplace.
- Q6.** Answer the following questions :- **20**
- a) Discuss various problems and issues in succession planning.
  - b) Write an explanatory note on “health & safety of employees”.
- Q7. Case study :-** **20**
- Watson Public Ltd. Company is a well known company and has various welfare activities for its employees. Recently it is facing problems like quality issues, miss match in packing, in correct labelling of material, dispatching delays etc. The management called in the HR manager who found out the reason for these lapses as :
- a) Stress among workers due to over working &
  - b) Poor incentivisation of employees.
- Questions :-
- a) How can the stress be managed in the company?
  - b) Discuss different ways in which employees can be motivated in the Watson Company.

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. प्र. क्र. १ अनिवार्य आहे.
 २. उर्वरीत प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
 ३. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र. १ खालील पैकी कोणत्याही चार संज्ञा स्पष्ट करा. २०
- अ) कलचाचणी
 ब) विकास मुलाखत
 क) ॲप्लीकेशन ब्लॉक
 ड) भूमिका विश्लेषण
 ई) व्यवस्थापन विकसन कार्यक्रम
 फ) ताणतणाव
 ग) कारकीर्द विकसन
- प्र. २ खालील प्रश्न सोडवा. २०
- अ) मनुष्यबळ व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या. मनुष्यबळ व्यवस्थापनाची उत्क्रांती स्पष्ट करा.
 ब) "मनुष्यबळ व्यवस्थापनाचे वैश्विक संदर्भ" ह्या विषयावर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा.
- प्र. ३ खालील प्रश्न सोडवा. २०
- अ) भरती प्रक्रियेचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.
 ब) निवड प्रक्रियेचे थोडक्यात वर्णन करा.
- प्र. ४ खालील प्रश्न सोडवा. २०
- अ) कामगिरीच्या मूल्यमापनाची पारंपारिक तंत्रे स्पष्ट करा.
 ब) कर्मचाऱ्यांच्या कल्याणकारी योजनांची गरज स्पष्ट करा.

प्र. ५ खालील प्रश्न सोडवा.

२०

- अ) प्रशिक्षणाच्या विविध कार्ये अंतर्गत आणि कार्यबाह्य, पद्धती स्पष्ट करा.
ब) कार्यालयीन ताणतणावाचा सामना करण्यासाठी कोणत्या पद्धतींचा अवलंब करू शकतो, ते स्पष्ट करा.

प्र. ६ खालील प्रश्न सोडवा.

२०

- अ) उत्तराधिकारी निवड, नियोजनातील विविध प्रश्न आणि समस्यांची चर्चा करा.
ब) स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा : "कर्मचाऱ्यांचे आरोग्य आणि सुरक्षा".

प्र. ७ वॉटसन प. ली. कंपनी ही आपल्या क्षेत्रातील अग्रगण्य कंपनी असून, आपल्या

२०

कर्मचाऱ्यांसाठीच्या कल्याणकारी योजनांसाठी प्रसिद्ध आहे. गेल्या काही दिवसांपासून त्यांना, गुणवत्ता, वेष्टनातील त्रुटी, चुकीचे लेबलिंग, माल पाठविण्यात होणारी दिरंगाई इ. समस्यांनी भेडसावले आहे. व्यवस्थापनाने चौकशी केली असता, मनुष्यबळ व्यवस्थापकाला असे लक्षात आले. की मूळ समस्या हि ताणतणाव आहे.

अ) अधिक कार्य केल्यामुळे कर्मचारी तणाव खाली आहेत.

ब) कर्मचाऱ्यांची अयोग्य दक्षता.

प्रश्न :-

अ) कंपनीमध्ये, कार्यालयीन ताणतणाव दूर करण्याचे कोणते उपाय करता येतील?

ब) वॉटसन कंपनीतील कर्मचाऱ्यांना प्रोत्साहित करण्यासाठी कोणत्या उपाययोजना करता येतील ते सुचवा.